

Nieuw leven voor 'unieke' Romeinse schaal

Als archeologen een 'topvondst' wereldkundig maken dan moet je meestal je wenkbrauwen fronsen. Want vaak valt het bij nader inzien allemaal tegen. Meer van hetzelfde of alleen maar goud wat er blinkt. Maar uitzonderingen bevestigen de regel. Onlangs werd in het RMO in Leiden namelijk een vondst gepresenteerd die met recht bijzonder genoemd mag worden. Het gaat om een grote, schelpvormige, bronzen schaal uit de Romeinse tijd. Volgens de provinciaal archeoloog van Zuid-Holland René Proos (die de schaal opgroef) gaat het om een schaal die als geschenk aan een belangrijke personen werd uitgereikt. De schaal werd vrijwel zeker gemaakt in het zuiden van Italië. Proos: 'er zijn wereldwijd slechts tien vergelijkbare grote schalen terugvonden, allemaal unieke stukken die voor bijzondere gelegenheden werden gemaakt. Dit exemplaar stamt uit de derde eeuw van onze jaartelling en was vermoedelijk een gift aan een hoge militair'.

▲▼ De Romeinse vogelkopschaal uit Rijsburg.
(FOTO: PROVINCIE ZUID-HOLLAND)

Derde-eeuwse
adelaarschaal
vermoedelijk
gift aan hoge
militair

Dat laatste leidt Proos af aan de hendel van de schaal; die heeft namelijk de vorm van een adelaar. 'Adelaars wijzen bijna altijd naar het leger', aldus Proos. Voor wie de schaal precies bedoeld was is echter niet duidelijk en ook niet wat er mee is gebeurd totdat hij vorig jaar bij een opgraving in Rijsburg werd teruggevonden. Opnieuw Proos: 'Rijsburg ligt ten noorden van de limes; in Germanië dus. Hoe de schaal daar terecht is gekomen, dat weten we niet. Misschien was de eerste eigenaar een militair van Germaanse afkomst die zich na zijn diensttijd in Germanië heeft gevestigd. Misschien is hij verhandeld; hoe het ook zij, de schaal is enkele eeuwen gebruikt, om tenslotte als container voor een crematie te eindigen'. De archeologen troffen hem in Rijsburg aan tijdens de opgraving van een ijzertijdvindplaats. Geheel onverwacht werd hier een diepere kuil ontdekt met daarin een bijzonder crematiegraf uit de laat-Romeinse tijd (vijfde eeuw). In het graf werden tientallen fragmenten gevonden van deze fraai versierde en kostbare bronzen vogelschaal, die verbrande menselijke resten van drie personen en bijgaven bevatte. De schaal dankt zijn benaming aan de aan één zijde van de schaal vormgegeven roofvogelkop. De schaal is intussen gerestaureerd en dus door de provincie in langdurige bruikleen geschonken aan het RMO. Daar heeft hij nu een ereplaats gekregen in de nieuwe opstelling van de afdeling Romeinen in Nederland. ◀